

това тѣ се стараяли съ всички мирни и насилствени сръдства да увеличатъ държавата си, както и частниятъ собственикъ се старае да увеличи своя имотъ. Българскитѣ владѣтели сжщо могли да подарятъ, на когото искали, часть отъ държавната територия, или една областъ. Царь Иванъ Александъръ отцѣпилъ отъ държавата си Видинската областъ и я отстѣпилъ на по-стария си синъ Иванъ Срацимиръ въ самостоятелно и независимо управление.

Права къмъ поданицитѣ. Българскитѣ владѣтели се считали за господари на населението, което обитавало и живѣло въ българската държава. Това тѣхно право най-добрѣ се изразява въ титлитѣ имъ: „*κύριος, dominus*, господинъ, господарь и пр.“ Възъ основа на своето владѣтелско право синоветѣ на Кубратъ, отъ които единъ билъ и Аспарухъ, основателтъ на балканската българска държава, си раздѣлили бащиния си народъ и всѣки отъ тѣхъ, както видѣхме, взелъ собствената си часть. На сжщото това основание старитѣ български владѣтели събирали разни данъци отъ поданицитѣ си, облагали ги съ разни повинности и задължения, подарявали ги и отстѣпвали на манастиритѣ и църквитѣ и изобщо се разполагали съ тѣхната свобода, здраве, животъ и имотъ.

Законодателство. Законодателната власть въ старата българска държава била въ ржцѣтѣ на българскитѣ владѣтели. Тѣ издавали разни закони и разпореждения, които поданицитѣ имъ били длѣжни да изпълняватъ. Постоянното увеличение на държавнитѣ данъци и повинности нѣма съмнѣние ставало съ законъ, или поне съ владѣтелски разпореждения, които сжщо имали законна сила. По заповѣдь на българскитѣ владѣтели ще да сж